

Oulu 11.6.1970

PANU.

PARKKI WARJAKKA OULUNSALON VARJAKASTA

Varjakan meren rannalla kesäisenä iltana edessä Varjakan kuva, niin, Varjakan kuva kahdeskakin mielessä, sillä ikkunasta näkyy Varjakan saaren ranta ja pöydällä on Varjakan kuva. Mahdotonhan minun oli vastustaa kiustausta, sillä pöydällä oleva kuva on parkki Warjakan kuva, ja se komistaa vielä kirjapainolle tuoksuvan Kaltion keväisen "kolmosen" kannta. Minulla oli ilo saada esittää mainitussa numerossa hie-man henkilö tietoja (!) Warjakasta, joten jatkanpa samasta asiasta.

Varjakoista on puhuttu joka kesä, Warjakka-laivakin on joskus mainittu ja viime syksynä ilmestyi sitten vihdoin uudelleen Oulun redille laiva Warjakka, "redariksi" ruvenneen Oulu-yhtiön uljas m/s Warjakka. Oli kulunut tasan 110 vuotta edellisen Varjakan vesillelaskusta. Viime kesänä sain myös yllättäen tutustua Varjakan varustajain jälkeläiseen, merikapteeni Paul Franzéniir, joka oli käymäsel-tään vanhalla kotiseudullaan. Kun sitten syksyn päälle sain tilaisuuden pistäytyä Franzéneilla Helsingin Katajanokalla, esiteltiin minulle - parkki Warjakka, maalaus vuodelta 1862. Haaveena oli usein käväissyt mielessäni, että ollapa kuva siitä Warjakasta, merenkyn-täjästä. Ja niin se sitten purjehti näköksälle juuri samana syksynä kuin Oulu-yhtiön ensimmäinen isonmerenkyn-täjä, joka perinteiden mielessäpitämiseksi sattuvasti oli kastettu Warjakaksi. Suositelen näin ollen merellisten muis-tojen harrastajille lämpimästi Kaltiota, jota sopii ostaa kaksi kap-paletta, toinen luettavaksi, toinen

raameihin leikattavaksi.

Varjakasta ja Warjakasta puhut-taessa ei Franzéneja siis voi si-vuuttaa eikä ole aihettakaan. Mainitussa pakinassani on Varjakan varvin perustajaksi merkitty kaup-pias J. F. Franzén. Nimi esiintyy OWS:n sitaatissa. Tämä Franzén käytti kuitenkin nimiä Frans Johan tässä järjestyksessä. Vähän-Varja-kan saareen, jonka ilmeisesti jo isänsä oli omistanut, perusti hän 1852 Varjakan varvin. Se ei suin-kaan ollut hänen ainoa yrityksen-sä. Monista tekemisistänsä Frans Johan sai kauppaneuvoksen ar-von, niin kuin oli saanut isänsäkin, saipa juuri samana vuonna 1859, kun Warjakka laskettiin vesille. Isä-kauppaneuvos oli Johan Fran-zén, joka oli kauppias Zachris Fransinpka Frantzénin ja hänen vaimonsa Helena Schulinin poika, siis runoilija Frans Mikael F:n veli. Alkuaan Käkisalimesta lähteneet Franzénit, kauppiaita jo 1600-lu-vulla, olivat 1700-1800-luvuilla niin Oulun kuin Raahenkin huomatta-vimpia porvareita, kovia kauppa-miehiä ja huomattavia laivanva-rustajia ja muutenkin mainioita miehiä, mitä ei aivan kaikista ko-vista kauppamiehistä voi sanoa. Frans Johan Franzénilla (1819-1887) oli poika Georg, Joriksi kut-suttu. Jorista tuli merikapteeni, mutta sitten hän asettui maanvil-jelijäksi ja kalastajaksi Varjakan saareen. Hän se möi saaren Var-jakan sahan perustajille 1899 ja siirtyi itse mantereelle, Varjakan-nokalle, jonne rakennutti vuosisa-dan vaihteessa vanhalle talonpai-kalle Vanhan Varjakan kartanon. Täällä näki taivaan ja meren en-simmäisen kerran alussa mainittu

Paul Franzén, joka sitten 19 vuot-ta näitä kotimeren tuulia haistel-tuaan otti pestin Oulusta ja seilasi maailman merille päätyäkseen ai-kanaan Heisingin luotsivanhim-maksi.

Parkki Warjakan kantavuus oli 313 lästiä eli noin 570 rek.tn., pi-tuus 154 jalkaa 4 tuumaa, leveys 34 jalkaa 8 tuumaa, miehistöä 16 miestä, näin Pohjois-Pohjanmaan Museon johtaja Arne Kopisto Hakkeille, Oulu-yhtiön omalle aikakauslehdelle, joka viime syksy-nä juhlisti syystalven numeronsa kantta uuden Varjakan kuvalla. Eikä tässäkään vielä tarpeeksi Var-jakoista: mainitun Kaltion talvises-sa "ykkösesässä" kertoo maisteri Pertti Juvani mielenkiintoisen tari-nan Pateniemessä rakennetusta korvetti Varjagista (Waräg), Venä-jän kruunulle tilatusta sotalaivasta, joka juhlallisesti lykättiin vesille 13. kesäkuuta 1862. "Mahdottoman suuri väen paljous oli tätä katso-massa."

□ Kauppaneuvos Frans Johan Franzen, parkki Warjakan ja monen monen muun prjelaivan varustaja ja Varjakan varvin perustaja.